

**РЕДАКТОРСЬКЕ ОПРАЦЮВАННЯ
ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ (НА ПРИКЛАДІ
САЙТУ «ЧИТОМО»)**

Предметом дослідження став якісний рівень роботи редактора мережевого ресурсу «Читомо», основною темою якого є книговидавництво й новинки цієї галузі. Аналіз засвідчив, що мова текстів потребує значного покращення, оскільки матеріали рясніють пунктуаційними, граматичними, лексичними помилками. Сайт оновлюють не з такою швидкістю, як конвергентні ЗМІ. Отже, пояснити виникнення помилок поспіхом у підготовці матеріалів неможливо. Скоріше, основною причиною є покладання на авторське саморедагування, яке далеко не завжди дає позитивний наслідок – ідеально грамотний текст.

Ключові слова: інтернет-ресурс, редагування, мовна помилка.

Предметом исследования стал уровень качества работы редактора сетевого ресурса «Читомо», основной темой которого является книгоиздательство и новинки этой отрасли. Анализ свидетельствует, что язык текстов требует значительного улучшения, поскольку материалы пестрят пунктуационными, грамматическими, лексическими ошибками. Сайт обновляется не настолько часто, как конвергентные СМИ. Соответственно объяснить возникновение ошибок через спешку в подготовке материалов невозможно. Скорее, главной причиной является то, что редакция полагается на авторское саморедактирование, которое далеко не всегда дает положительный результат – идеально грамотный текст.

Ключевые слова: интернет-ресурс, редактирование, языковая ошибка.

The subject of the study is level of quality of editorial work of the network resource «Chitomo», the main theme of which is book publishing and novelties of this industry. We set ourselves the aim to analyze the quality of literary response of the resource. There is no information about the author's site structure is not provided. Accordingly, it is impossible to say professional worker of mass communication created text or an amateur. But anyway, the materials must wake flawless in terms of language literacy. To achieve this goal it was necessary to perform the following tasks:

- to analyze copyrighted material submitted to the site;
- to determine the level of language skill of the articles;

- to draw conclusions about the quality of customer processing materials placed on the resource page.

Object of study – the quality of the work of the literary editor of the network resource «Chytomo». Subject – the level of language literacy of the appointed site.

The analysis shows that the language of the texts requires significant improvement, as the materials are punctuated with punctuation, grammatical, lexical errors. The main reason is that the editorial board relies on author's self-editing, which does not always give a positive result – an ideally literate text.

Errors in the use of punctuation mostly relating to missing or extra commas, use commas or dashes in place of the comas. Found technical errors, such as the usual dash in place of the long one. There are cases when typing errors led to a distortion of the content of expression. In the section grammatical errors discovered various inconsistencies in gender, case and number. The most numerous group of anormatives are errors in vocabulary. This may be the use of the same word or of one root in neighboring and even in the same sentence. Improper use of homonyms, synonyms absence where they can be taken. Found tracings from Russian dialect, confused meanings.

Given the diverse number of detected errors, we believe that texts require significantly improve the website. The very same topic – editing of the network resources – seems fruitful and promising, requires active research.

Key words: Internet-resource, editing, language error.

Дослідження специфіки роботи різноманітних інтернет-ресурсів на сьогодні становлять значну кількість статей, підручників, посібників [1; 4]. Джерел з літературного та інших видів редагування можна також нарахувати не один десяток [2; 3]. Проте гармонійного поєднання одного з іншим, тобто робіт, у яких конкретно було б розглянуто мовні помилки, що найчастіше трапляються на різноманітних сайтах, методики їх виправлення, узагальнень і висновків з виявленого, нами знайдено не було, що й становить актуальність цієї наукової розвідки. Уважають, що тексти мережевих ресурсів рясніють тими самими аномативами, що й у традиційних ЗМІ. Проте реальність доводить, що це не зовсім так. Наприклад, якщо говорити про численні конвергентні ЗМІ, то тут поява різнорідних помилок у матеріалах, уже викладених на сторінках ресурсу, спричинена не стільки редакторським недбальством чи низьким рівнем компетенції, скільки тим поспіхом, з яким доводиться реагувати на події, що відбуваються в суспільстві. Відповідно редактор далеко не завжди взагалі має змогу хоч би переглянути авторський текст.

З огляду на це значну відповідальність покладено на саморедагування. Цікавим є процес підготовки матеріалів до оприлюднення на самостійних ресурсах різного спрямування, що не мають друкованого аналога.

Для аналізу обрано ресурс, що міститься за адресою <http://www.chytomo.com>. Це мережеве видання «Читомо», тематика якого пов'язана із книжковим ринком і художньою літературою. У меню сайту передбачено низку рубрик, серед яких: «Новини», «Календар», «Видане», «Репортаж», «Інтерв'ю», «Місця», «Блоги», «Майстер-клас», «Вітрина», «Book Art». Ресурс являє собою одне з небагатьох джерел, що висвітлюють книжковий ринок, подають його новинки, друкують різноманітні матеріали, пов'язані з вітчизняною видавничою справою. На сайті можна знайти низку текстів зі стандартами, що регламентують видання газетно-журнальної та книжкової продукції. Крім того, імпонує наявність словничка поліграфічно-видавничих термінів, що надзвичайно корисно й важливо для видавців-початківців. Проте ми ставимо собі за мету проаналізувати якість літературного редагування означеного ресурсу. Значна частина контенту віддана під авторські текстові матеріали. Жодної інформації про авторський склад сайту не надано. Відповідно неможливо сказати, професіональний працівник масово-комунікаційної сфери створив текст чи любитель. Проте в будь-якому разі матеріали мають буди бездоганні з погляду мовної грамотності. Для досягнення поставленої мети слід виконати такі завдання:

- проаналізувати авторські матеріали, подані на сайті;
- визначити рівень мовної вправності статей;
- зробити висновки про якість редакторського опрацювання матеріалів, розміщених на сторінках ресурсу.

Об'єкт дослідження – якість роботи літературного редактора мережевого ресурсу «Читомо». Предмет – рівень мовної грамотності означеного сайту.

Дослідження проводилося восени 2016 р., було опрацьовано матеріали, які викладали на зазначеному сайті в жовтні, листопаді, грудні. Було знайдено численні анормативи, які

класифіковано й описано в такий спосіб.

Пунктуаційні помилки.

У матеріалах, які були опрацьовані, було знайдено речення, у яких були відсутні коми:

- перед дієприслівниковим зворотом: *І в цей момент ви маєте закрити рецензію, якщо боїтеся спойлерів: писати предметну критику чи навіть невеликий відгук_зовсім не звертаючись до сюжету, неможливо;*

- перед підрядною частиною складного речення: *Усе дуже правильно, все дуже красиво, і це зачарування 90-ми_яке зараз проявляється;*

- між частинами складних речень: *Можна зробити власне кіно_і воно приверне увагу до поганої книжки. ...В'ячеслав Ведмідь – це класик_з якого можна зліпити літературу.*

Три анормативи знайдено в одному складнопідрядному реченні, де, крім відсутніх ком, наявні зайві розділові знаки: *При цьому_якщо йдеться про сучукрліт, то,_видається, що тема «психушки» і встановлення ієрархії в закритих суспільствах _ цілком нова і ні на що конкретне не схожа.*

Трапляється також уживання одного розділового знака замість іншого, наприклад, на місці коми має бути тире: *Написати на 200 сторінок абсолютно безсюжетний роман, це вищий пілотаж.*

Технічні помилки.

До перекручення змісту тексту призводять деякі технічні помилки, яких було знайдено небагато. Зокрема, друкарська помилка в слові «перервали» спотворила зміст висловлення: *Дуже добре, що вони з'явилися, бо їм штучно перевали цикл життя.*

Інший приклад ілюструє також, як друкарська помилка спричинила перекручення змісту висловлення: *Я не кажану, що це погано...*

Технічні огріхи трапляються під час набору тексту, коли замість тире вживають дефіс: *Найкраще в цій повісті _ це те, як автор намагається моделювати соціум на прикладі отих сімох.*

Граматичні помилки.

Зафіксовано значну кількість граматичних помилок. Автори сайту мають проблеми з утворенням видо-часових форм дієслова, узгодженням у формах числа й відмінка, визначенням категорії роду. Напр.: *Приміром, фінал «Баборні» Мирослава Лаюка (загалом значно сильнішого тексту, ніж «Крадії пам'яті») настільки передбачувана, що якимось і не одразу зрозуміло, чи це взагалі розв'язка.* Правильно: *фінал (чоловічий рід) передбачуваний.*

Ужито неправильний відмінок займенника, що порушує правила поєднуваності однорідних членів речення: *Цим та інші важливі питання обговорювали літературні критики Ганна Улюра, Тетяна Трофименко та Ростислав Семків.*

Спостерігаємо зайве дієслово-зв'язку «є» у реченні, уживання замість синтетичної форми майбутнього часу аналітичну: *Семків зазначив, що це перша зустріч у рамках дискусійного клубу «ЛітАкценту», і є заплановано ще 5 наступних, які будуть відбуватися раз чи двічі на місяць.*

Неузгодженість форм числа ілюструємо таким прикладом: *...але цей критерії кристалізуються.*

Відсутність узгодження відмінкових форм також наявна в текстах: *...сучасна система управління бібліотечної справи...*

Лексичні помилки.

Ці помилки спричинені тавтологією, невдалим уживанням словоформ, випадковим створенням недоречних стилістичних ефектів.

Зокрема, у поданому тексті тричі вжито лексему «картини», хоч її легко замінити синонімами: *Щоб оживити пам'ять про картини Романа та його цікавий художній досвід, я вирішила використовувати його картини для обкладинок своїх книг. Зокрема, для обкладинки першої книги «Реквієм для листопаду» я взяла фрагмент картини «Мама-Цариця».*

В обкладинці «Роману про Батьківщину» використала картину з бузьком. На створення ж дитячої книжки «Казки П'ятинки» мене надихнув образ П'ятинки на картині Романа – тобто святої Параскеви, як її називають на рівненському Поліссі. На перший погляд П'ятинка є простим образом, та

насправді водночас дуже складним, за яким тягнуться міфологічні нитки. У цьому прикладі двічі вжито слово «картина», словоформу «в обкладинці» у цьому випадку краще замінити «для обкладинки», у сполученні слів «насправді водночас» потрібно залишити якесь одне.

Схожим є приклад нагромадження однакових слів: *Я погоджуюся зі своєю приятелькою, якщо дебютувати у літературі, то дебютувати, як Оксана Форостина з «Duty Free». Це був дуже сильний дебют; Але другої книжки не виникло. Це теж, мабуть, ознака такого шаленого дебюту, коли ти припиняєш писати після першої вдалої книжки.*

Нерідко фіксуємо вплив російської мови в текстах аналізованого сайту, напр.: *І я реально була в шоці, нащо людині у 25 років писати так, як писали у 1995 році, А потім я зрозуміла. «Бути в шоці» – розмовна калька з російської, українській мові властиве «була шокована».*

Орфографічні помилки.

Орфографічних помилок у текстах небагато. Утім, натрапляємо на неправильне написання частки «не» з різними частинами мови: *Кількість прозаїків збільшується не залежно від якості; відсутність лапок у назвах засобів масової інформації: Я маю на увазі також тих авторів, які були фіналістами ЛітАкценту; На жаль, прес-служба НАН України не прокоментувала Читомо свій погляд на вирішення теперішнього скрутного становища бібліотеки.*

Контамінація анормативів у межах одного контексту.

Пощо читати якийсь недосконалий текст початківця, якщо є не дочитані всі роман Томаса Манна, наприклад? Цей невеликий за обсягом зразок демонструє лексичний і граматичний діалектизми: «пощо» замість літературного «навіщо» та «є недочитані», де зайве дієслово-зв'язка. Поручено також орфограму «Правопис частки «не» з дієприкметниками», відсутнє узгодження форм числа – «недочитані всі роман».

Ми, критики не вороги з авторами, просто вони наші харчі. – Невдало сформульоване речення рясніє різнорідними помилками. Після слова «критики» має бути кома і тире. Замість

«не вороги з авторами» правильно сказати «не вороги авторам». Через неправильно вжитий синонім фрагмент речення «вони – наші харчі» викликає хибні асоціації в читача.

Отже, проаналізувавши рівень редакторського опрацювання текстів сайту «Читомо», виявлено, що тексти рясніють численними анормативами. Помилки у вживанні розділових знаків здебільшого стосуються відсутніх або зайвих ком, неправильного вживання коми або тире на місці двокрапки. Виявлено технічні помилки, такі, як уживання дефісу на місці тире. Фіксуємо випадки, коли помилки набору спотворюють зміст висловлення. Серед граматичних помилок виявлено різноманітні неузгодження: у роді, відмінку, числі; неправильне творення форм майбутнього часу дієслова. Найчисленнішу групу анормативів становлять помилки в лексиці. Відсутність орфографічних помилок уважаємо наслідком вдалого застосування текстового редактора операційної системи.

З огляду на виявлену кількість різнорідних помилок, уважаємо, що текстові матеріали сайту потребують значного покращення. Сама тема – редагування мережевих ресурсів – потребує активного дослідження.

Бібліографічні посилання

1. **Амзин А.** Новостная интернет-журналистика [Електронний ресурс]. – 140 с. – URL : <http://www.newsman.tsu.ru/wp-content/uploads/2014/0NIJ-2.pdf> (дата звернення: 04.02.2018).
2. **Іванченко Р. Г.** Літературне редагування. – Київ : Вища шк., 1983. – 124 с.
3. **Капелюшний А. О.** Редагування в засобах масової інформації. – Львів : ПАІС, 2005. – 304 с.
4. **Потятиник Б. В.** Інтернет-журналістика. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.
5. **Різун В. В.** Літературне редагування. – Київ : Либідь, 1996. – 246 с.